

Koszt Ferenc

segédrestaurátor, régésztechnikus Koszta József Múzeum

Múzeumandragógia a Koszta József Múzeumban

Rezümé

Tavaly ősszel indult el múzeumunkban a No Para! című múzeumandragógiai sorozat. Mivel korábban ilyen jellegű képzés itt nem fordult elő, ezért teljesen új területet próbáltunk meghódítani. Elsőként nézzük meg, mit is jelent a múzeumandragógia nálunk. A múzeumpedagógia mellett a múzeum ismeretterjesztő/oktató tevékenységének kibővítése kifejezetten a felnőtt korosztály számára. Kötetlen, interaktív találkozások sora, ahol a múzeum munkatársai által előre meghatározott téma/témák mentén új ismereteket adunk át az érdeklődőknek. Olyan témák is előkerülnek, amivel tönkrement tárgyak javítását, felújítását is elvégezhetjük. Ezek nem mesterfogások, hanem a hétköznapi életben is használható praktikus ötletek-tanácsok.

No Para!

Mi és miért No Para?

Amikor felmerült, hogy ilyen irányban is bővíteni kellene a múzeum tevékenységét, próbáltunk olyan névvel megszólítani a leendő résztvevőket ami érdeklődést kelt és

sugalmazza az egész oktatás jellegét. A No Para! értelme arról szól, hogy nem kell izgulni, amit tanulsz, te is meg tudod csinálni. Nincsenek drága eszközök, anyagok, otthon a garázsban-konyhában is létre lehet hozni olyan dolgokat amikre régebben nem is gondoltál. Korunkban nagy divatja lett a kreatív, DIY megoldásoknak, magazinok oldalán, videóknak, weboldalakon találhatja meg az érdeklődő a neki megfelelő tanácsokat. De sokak számára még mindig hiányzik az a bizonyos kezdő lökés, ami elindítaná őket ezen a szép úton. Erről is szól a No Para!, ne félj elkezdni!

Programjaink

A témák elsősorban az újrahasznosítás-javítás-átformálás irányába próbáltak haladni, az eltörött ne dobd ki, nem tetszik formáld át életérzés segítségével egy kicsit környezetbarátabb szemlélet ismertetésével. Anyagok, technikák ismertetése után haladva a bonyolultabb feladatok felé, végcélként egy munkadarab elkészítésével zárult volna a programunk. Megpróbáltunk rendszert állítani a minden hónap utolsó péntekjén tartott előadásokkal.

Mint a látszik elsősorban a restaurálás-régészet irányában végzem munkám és csak ezek mellett jut idő a No Para! programjaira. Ez sajnos kihat a rendezvények megtartására is így például tavaly decembertől idén májusig terepi ásatási munkák, azóta pedig a járványveszély miatt maradtak el előadások. Természetesen az elmaradásokat a jövőben tervezzük bepótolni, hiszen az egy évnyi tematika készen áll. Vizsgáljuk meg ezeket részletesen! Ne felejtsük, nem szakembereket, művészeket akarunk képezni, hanem átlagembereknek hasznos ötleteket mutatni!

1. témakör : a kerámia

Ki az aki még nem ejtett el tányért, vagy macskája nem lökte fel a nagytól örökölt vázát? Ilyenkor jött a söprű és lapát, mehetett a szemetesbe. De miért kéne kidobni, amikor meg is lehet ragasztani, Jómagam már több száz edényen vagyok túl és tudom, szinte hiánytalanul visszaállíthatók eredeti állapotba. De látszani fog a törésvonal! Csak addig, amíg nem teszünk ellene. Olcsón megvásárolható anyagokkal az is eltüntethető.

2. témakör: a fa

A fa mint anyag leggyakrabban bútorok kapcsán kerül az emberek látókörébe. Ismét felhozom, hogy nem restaurálásról van szó, hanem inkább felújításról, állapot visszaállításról. A fával való munkák rettentően szerteágazóak, több szakma is foglalkozik vele, ennek a tudásanyagát hosszú évek alatt lehetne csak átadni. De egy karcolás eltüntetése, kopott fényezés visszaállítása otthon is megoldható, ha rendelkezünk alapokkal. Mik is ezek? Tanuljunk meg előre tervezni. Legyen meg az elképzelés a végső állapotról, mert ezek döntik el az alapanyagok és eszközök használatát. Ismerjük meg a fapótlás lehetőségeit, melyik milyen hatással bír a későbbi műveletekre. Milyen színezési módszerek léteznek? Mi látszik a különféle festések után? Ismerjük meg újfajta festékeket (krétafesték, vízbázisú, pácolási módszerek)! Mivel óvjuk a későbbiekben a már elkészült tárgyat (viaszolás, lakkok típusai fény, keménység, kül- vagy beltéri használat)? Milyen teendők vannak a későbbiekben az elkészült tárggyal? Sokféle kérdés és válasz, amikre mind nem lehet a képzés keretén belül megoldást találni, DE ha abban tudunk segíteni, hogy mit keressenek a neten, a boltban és ne féljenek használni alternatív eszközöket a drága, speciális szerszámok helyett, amire esetleg többé nem lesz szükség, akkor szerintem elértük a célunkat.

3. a fém mint díszítőelem

Szintén sok tárgy van, ahol fém díszítőelemeket találunk. Ezek is idővel károsodhatnak, elveszhetnek esetleg mást képzelünk a helyére. Milyen anyagú fémtárgyakkal kerülhetünk kapcsolatba? Ezek hogy viselkednek az idő múlásával? Mivel rögzíthetjük másik fémhez, fához, bőrhöz? Felléphet-e károsodás két különböző anyagú fém párosításánál? Mivel védjük meg fémtárgyainkat? Milyen módszerekkel adhatjuk vissza régi tárgyaink ragyogását? Ha ezeket a kérdésekre tudunk válasz adni, akkor az otthoni barkácsolás során felhasznált fém díszek sokáig tudnak örömet okozni nekünk.

1. kép fém sarokdísz 2016, a szerző fényképe

2. kép réz szegecsek és polírozott rézlap díszítés 2014, a szerző fényképe

4. Stílusok

Az iparművészet meghatározó stílusainak főbb jegyeit ha megismerjük, akkor rengeteg ötletet és ihletet tudunk meríteni tárgyaink megváltoztatásához esetleg új tárgyak létrehozásához. Ezek a stílusjegyek a modern korban a funkcionalitás, a minél olcsóbb gyárthatóság oltárán nagyrészt eltűntek. A múzeumunkban őrzött tárgyak, felvételek és irodalom mutatja, mennyi szépség lehet még, akár a legegyszerűbb tárgyakban is, ha van bátorságunk átalakítani. Ennek kapcsán merül fel, hogy van-e a jelen korban olyan törekvés, ami a múlt ezen értékeinek továbbvitelét szeretné. Örömmel mondhatom, hogy van a kicsit furcsa nevű steampunk (és annak alkategóriái: diesel, tesla, stb.) stílus, amely a 70-es évek óta létezik és egyre népszerűbb. Elsősorban a viktoriánus kor divatjegyeit másolja és próbálja meg alkalmazni a modern eszközökön.

3. kép steampunk billentyűzet 2014, a szerző fényképe

4. kép steampunk egér 2016, a szerző fényképe

Persze ez is mint minden művészeti irányzat elkezdett tágítani a határain és jelenleg már a különböző alirányzatok a rokokótól az art deco-ig minden stílusból vesznek át jellemzőket. E stílus ismertetésével szeretném a résztvevőket ebbe a régi-új világba bevezetni. Ezek mellett a régi népies motívumok bemutatása is szükséges lenne.

5. Újítsunk fel

Itt az eddigi elméleti és gyakorlati ismereteket felhasználva egy egyszerűbb kisméretű bútor felújítását tervezem, természetesen a résztvevőkkel együtt, valószínűleg több alkalom során. A munkafolyamatok fotódokumentálásával egy munkanapló készülne, amivel az interneten mutathatnánk meg, miképp tudunk változtatni környezetünkön kis tanulással.

Konklúzió?

Mivel ez az első alkalom a múzeum és az én életemben is, amikor ilyen jellegű tevékenységet csinálunk, az első végigvitt év eredménye mutatja majd meg, hogy mekkora igény van erre a

fajta munkára a városban. Magam részéről úgy gondolom kell a múzeum részéről a múzeumandragógia, lehet nem ebben a formában vagy tematikával, de tanulni nekünk is kell és lehet belőle.

Adult education at Koszta József Museum

Lesson series in adult education was launched at our museum last autumn with the title of “No Para”. Since this type of training had not been held in our museum before, we were to discover whole new grounds of education. First of all, what does adult education at the museum mean to us? As an addition to museum pedagogy, dissemination of knowledge for adult age group is the expansion of the museum's educational activities. A series of informal, interactive meetings where new knowledge is passed on to those interested in specific topics were held by the museum staff. Not specifically master stroke but skillful ideas and tips can be used in everyday life were shared for the audience.